

Strategische MT CIB 2021

Aanleiding

Naast de vele evaluaties waar o.a. de rol van het RIVM tegen het licht wordt gehouden, lopen er nu ook al verschillende trajecten die vooruitkijken en zich o.a. bezighouden met de toekomstige inrichting van de infectieziektebestrijding. De bijlage geeft een overzicht van de lopende trajecten die direct invloed hebben op de inrichting/onze activiteiten. Vanuit deze trajecten wordt (en vaak op korte termijn) om input gevraagd. Aangezien het gaat om structurele wijzigingen en veel met elkaar te maken heeft, lijkt het verstandig om als MT CIB uitgebreider over een aantal onderwerpen te spreken. En daarnaast is het van belang om zelf ook stil te gaan staan bij belangrijke lessen van de afgelopen maanden. Dat is ook weer input voor de trajecten richting toekomst en de evaluaties.

Voorstel

Gezien de volle en onvoorspelbare agenda's is het niet haalbaar om een dag op de hei te zitten. Daarom het volgende voorstel:

- In het huidige MT kennis nemen van en aanvullen van de lopende trajecten.
- Eind januari/begin februari een eerste strategisch MT van 2/3 uur plannen (met aanwezigheid ^{5.1.26}).
- o Voor deze sessie is het verzoek aan elk MT lid om de 3 belangrijkste punten tot nu toe, waar je vanuit jouw centrum het meest tegen aan gelopen bent in de bestrijding van COVID-19, toe te lichten.
- Vervolgens elke 8 weken een lang MT met agenda te verplaatsen van maandag- naar de donderdagmiddag (zodat ^{5.1.26} kan aansluiten) en dit MT uitsluitend te reserveren voor inhoudelijke verdieping.
- Voorafgaand aan elk strategisch MT wordt besproken welk onderwerp(en) worden geagendeerd, zodat dit met betrokkenen uit het CIB voorbereid kan worden.

Bijlage

Lopende trajecten (extern)

Governance publieke gezondheid

- Toekomstige governance publieke gezondheid (binnen de wet PG)
 - o Traject VWS om knelpunten en oplossingsrichtingen te inventariseren (Bestuurlijk Overleg publieke gezondheid 14 januari, daarna traject met begeleidingsgroep en werkgroep van gemeenten/VNG, GGD GHOR Nederland, RIVM en VWS) ten behoeve van nieuwe kabinetsformatie.¹ Dit is breder dan infectieziektebestrijding, maar vanzelfsprekend is dit een belangrijk onderdeel ervan.
 - o AEF rapport² 'Verdringing reguliere taken GGD/JGZ als gevolg van Covid-19' in opdracht van Bestuurlijk Adviescommissie (BAC)-PG, deze wordt toegelicht in het Bestuurlijk Overleg publieke gezondheid op 14 januari.

Data- en informatie infrastructuur

- Risicoanalyse IT-systemen en gegevensuitwisseling in de test- en traceerketen 'COVID-19'³
 - o Tevens maakt de analyse duidelijk dat met het oog op de toekomst een meer fundamentele herijking nodig is van de inrichting van gegevensuitwisseling in de digitale keten, en daarmee ook van het te gebruiken IT-landschap voor vergelijkbare (pandemie)situaties.
 - o Naast deze korte termijn maatregelen wordt momenteel voor de middellange- en lange termijn nagedacht over een robuuste en realistische aanpak voor fundamentele verbeteringen. In de nabije toekomst zijn er verdere aanpassingen nodig voor de borging van gegevensuitwisseling en het optimaliseren van de digitale keten. Hierin zal aandacht zijn voor het beleid, innovatieve ontwikkelingen in de test- en traceerketen en de toekomstbestendigheid door middel van koppelingen met derde partijen (zoals commerciële teststraten).
- Moderniserings- en efficiëncyslag van het systeem van meldingsplichten en gegevensverstrekking aan de overheid (pre-Covid-19), beschreven in de startnota voor wetwijziging.⁴
 - o Aanpassen wettelijk meldingssysteem aan de eisen des tijds (ivm WGS sequentie analyse
 - o Aanvullende wettelijke grondslag voor internationale contactopsporing
 - o Grondslag verwerken persoonsgegevens bij A-ziekten
 - o Nieuw type meldplicht voor bepaalde pathogenen
 - o Reparatie meldplicht bijzondere ziekten Caribisch Nederland
 - o Aanvullende curatieve SOA-zorg
 - o Technische verbeteringen

Er zal dit jaar gewerkt een wijziging van de wet PG worden voorbereid voor een aantal onderdelen die niet kunnen wachten (bv. polio GAPIII/NAC) of beperkt van omvang zijn (reparaties/technische verbeteringen). De rest wordt vooruitgeschoven naar een wijziging van de wet PG na de COVID evaluaties.

¹ Vergaderstukken bestuurlijk overleg governance publieke gezondheid 14 januari 2021

² Nog niet openbaar

³ Kamerbrief 25 295, Nr. xxx (24 december 2020) <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-volksgezondheid-welzijn-en-sport/documenten/kamerstukken/2020/12/24/kamerbrief-over-het-92e-omt-advies-testbeleid-bron-en-contactonderzoek-en-vaccinatie>

⁴ Startnota wijziging wet publieke gezondheid 18 feb 2020

Diagnostiek, testen

- Dienst Testen i.o.
 - o Plaatsing⁵: Dienst wordt als organisatie tijdelijk ondergebracht bij VWS met in beginsel een looptijd van ruim één jaar, eindigend eind 2021. Na afloop van deze tijdelijke organisatie zal de Dienst Testen zeer waarschijnlijk onder een ander onderdeel van VWS of van de Staat der Nederlanden worden ondergebracht. Dan, nog beter passend bij de kenmerken van een zelfbewuste uitvoeringsorganisatie met uitvoeringsautonomie en operationele slagkracht.
 - o Opdracht⁶: Dienst Testen i.o. draagt zorg voor het goed onderling aansluiten van de keten van de testen die gedaan worden in het kader van de huidige COVID-19-pandemie en mogelijk toekomstige pandemieën. De keten bestaat uit aankoop van testen, testmaterialen en laboratoriumcapaciteit, testintake (plannen testafspraken), testafname (met de verschillende testmethoden), testmonsterverwerking (laboratoria en/of ter plaatse bij sneltesten), testanalyse en testuitslagrapportage. Het gaat zowel om de onderdelen in de keten als om de verbindingen tussen die onderdelen in de keten.
- Inzet en plaatsing testrobots
 - o VWS is voornemens dergelijke robots grootschalig in te zetten indien de pilot een gunstig resultaat laat zien. De eerste robot wordt spoedig geleverd en is vanaf januari beschikbaar voor de productie van maximaal 20.000 tests per dag indien deze dag en nacht operationeel is. Deze robots kunnen juist ook voor de langere termijn goed ingezet worden, bijvoorbeeld bij een derde golf Sars-Cov-2, of bij nieuwe pandemieën. De eerste robot komt in Veldhoven te staan. Nederland heeft nog vier robots besteld; die komen volgend jaar binnen. Deze apparaten kunnen dus de uitslag van in totaal 100.000 tests per dag geven.
- Agendering door het RIVM bij VWS van de noodzaak tot versterking van publieke microbiologische diagnostiek⁷
 - o Klinische diagnostiek
 - o Publieke diagnostiek
 - o Referentiediagnostiek
 - o Opschalingssystematiek

Preparedness

- Motie Ouwehand⁸: een ambitieus plan van aanpak om het risico op het ontstaan van zoönosen te verkleinen
 - o In opdracht van de ministeries van VWS en LNV wordt een brede expertgroep ingericht die een risicoanalyse uitvoert op het ontstaan en de verspreiding van zoönosen, een weging maakt van deze risico's en aangeeft welke mogelijkheden er zijn om deze risico's te verkleinen. De tweede vraag aan de expertgroep is om deze analyse naast het huidige beleid te leggen en witte vlekken en verbeterpunten te identificeren. Het kabinet zal op basis van deze uitkomst bezien of en zo ja welke aanpassingen of aanscherpingen van beleid nodig zijn. De expertgroep staat onder leiding van een voorzitter uit de humane gezondheidshoek, die zal worden ondersteund door een secretariaat. De voorzitter zal samen met de partners van het Netherlands Centre for One Health (NCOH), aangevuld met partijen daarbuiten, een expertgroep samenstellen. De expertgroep bestaat uit ten minste de volgende wetenschappelijke disciplines: volksgezondheid, diergezondheid, natuur, milieu, biodiversiteit, en gedragswetenschappen. Dit alles wordt geplaatst in de nationale en internationale context. Over de samenstelling van de expertgroep wordt u zo spoedig mogelijk geïnformeerd. Streven is dat de expertgroep in januari 2021 van start gaat. Wij informeren u voor de zomer van

⁵ Interne VWS nota over tijdelijke positionering Dienst Testen 3 december 2020

⁶ Kamerbrief 25 295, Nr. 656 (13 oktober 2020), <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-25295-656.html>

⁷ Notitie RIVM aan VWS 10 dec 2019 + oplegger RIVM aan VWS 20 nov 2020

⁸ Kamerstuk 25 295, Nr. 452 (25 juni 2020), <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-25295-452.html>

- 2021 over het resultaat.⁹
- Initiatiefnota van het lid Veldman over anticiperen op toekomstscenario's: beschikbaarheid van vaccins en antibiotica met behulp van reële optiewaarden.¹⁰ 11 februari is er een notaoverleg in de Tweede Kamer, daarvoor moet een Kabinetsreactie zijn opgesteld.

Internationaal

- EU
 - o Evaluatie ECDC response to COVID-19¹¹
 - o Mogelijke evaluatie EU
 - o Europese Gezondheidsunie¹² - begin januari Kamerbrief met Nederlandse inzet voor de onderhandelingen, tegelijkertijd de Europese onderhandelingen op artikelniveau.
 - Vervanging Decision 1082/2013/EU door Regulation on serious cross-border threats to health
 - Verruiming mandaat ECDC
 - Verruiming mandaat EMA
- WHO
 - o IHR review
 - o Draft resolutie *Strengthening WHO* voor WHA74 in mei 2021
- (Aangepaste) Onderzoeksprogrammering Horizon Europe
 - o European Partnership on Pandemic Preparedness¹³ - concept fiche beschikbaar, partnership wordt komende tijd vormgegeven.
- Motie Kuik¹⁴: Studie opstellen naar de meerwaarde en mogelijkheden van een Nederlandse Global Health Strategie.

Evaluaties relevant voor RIVM/Cib

- RIVM-CvT quickscan
- Evaluatie OvV
- IGJ
 - o 17 sep 2020: GGD'en zijn goed op weg, alleen is de weg nog lang¹⁵
 - o 2 okt 2020: COVID-19 diagnostiek en testbeleid; Zorgen over beschikbaarheid, aandacht voor kwaliteit¹⁶
 - o 27 nov 2020: niet GGD testlocaties¹⁷ (geen rapport, alleen nieuwsbericht)
 - o 17 dec 2020: Doorgaande ontwikkelingen vragen om souplesse en scherppte. Tussenrapportage: Wat ziet de inspectie bij de corona(snel)testen, het bron- en contactonderzoek en (de voorbereidingen voor) het vaccineren?¹⁸

⁹ Kamerbrief 25 295, Nr. xxx (31 december 2020) <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-volksgezondheid-welzijn-en-sport/documenten/kamerstukken/2020/12/31/verzamelbrief-sars-cov-2-bij-dieren>

¹⁰ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z24784&did=2020D52015>

¹¹ Strategic and performance analysis of ECDC response to the COVID-19 pandemic, nov 2020

¹² https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/european-health-union_nl

¹³ Concept fiche 30 nov 2020

¹⁴ Kamerstuk 35 570 XVII, Nr. 22

¹⁵ <https://www.igi.nl/onderwerpen/testen-op-covid-19/documenten/rapporten/2020/09/17/ggden-zijn-goed-op-weg>

¹⁶ <https://www.igi.nl/publicaties/rapporten/2020/10/2/eindrapport-covid-19-testen-factsheet>

¹⁷ <https://www.igi.nl/onderwerpen/testen-op-covid-19/nieuws/2020/11/27/eerste-indruk-niet-ggd-testlocaties-niet-slecht-maar-kennis-ontbreekt-soms>

¹⁸ <https://www.igi.nl/onderwerpen/vaccineren-tegen-covid-19/documenten/rapporten/2020/12/17/tussenrapportage-coronatesten-bron--en-contactonderzoek-en-vaccineren>

- Algemene Rekenkamer: Testen op corona (23 sep 2020)¹⁹
- Berenschot evaluatie crisisstructuur VWS
- Evaluatie nertsen
- Evaluatie zoönosenstructuur (onderdeel van evaluatie nertsen??)

Intern

- Geconstateerde ontwikkelingen bij GGD GHOR NL n.a.v. COVID-19 en effect op RIVM/Cib
 - o Coördinerende rol in de implementatie en daartoe sterk groeiende organisatie.
 - o In toenemende mate zelf data aan het verzamelen voor onderzoek, advies aan de Minister en openbaarmaking.
- ICT, data- en informatie infrastructuur (BSN, data beschikbaarheid, data koppelingen, basale databehoeftes formuleren, standaardisatie, update systemen als OSIRIS etc. etc.)

- Verrichten van interne evaluaties n.a.v. COVID (o.a. als ophangpunt voor infrastructuur punten)
- Interne inrichting COVID vaccinatieprogramma en evt. effect toekomst
- Verbreding rioolwatersurveillance (traject loopt)
- Verhouding tot en stake in RIVM gedragsunit (interviews hebben plaatsgevonden)
- Archivering/tagging/versiebeheer/vindbaarheid van stukken en e-mails etc.

¹⁹ <https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2020/09/23/testen-op-corona>